

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (neljäs jaosto)

26 päivänä heinäkuuta 2017 *

Ennakkoratkaisupyyntö – Sähköinen viestintä – Televiestintäpalvelut – Direktiivit 2002/20/EY, 2002/21/EY ja 2002/77/EY – Yhdenvertainen kohtelu – Jokaiselle toimijalle, jolla on jo hallussaan analogisia radiotaajuuksia, jaettavien digitaalisten radiotaajuuksien lukumäärän määrittäminen – Laittomasti käytettyjen analogisten radiotaajuuksien huomioon ottaminen – Hallussa olevien analogisten radiotaajuuksien lukumäärän ja saatujen digitaalisten radiotaajuuksien lukumäärän välinen vastaavuus

Asiassa C-112/16,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Consiglio di Stato (ylin hallintotuomioistuin, Italia) on esittänyt 2.7.2015 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 24.2.2016, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Persidera SpA

vastaa

Autorità per le Garanzie nelle Comunicazioni ja

Ministero dello Sviluppo economico delle Infrastrutture e dei Trasporti,

Radiotelevisione italiana SpA:n (RAI),

Reti Televisive Italiane SpA:n (RTI),

Elettronica Industriale SpA:n,

Television Broadcasting System SpA:n,

Premiata Ditta Borghini e Stocchetti di Torino Srl:n,

Rete A SpA:n,

Centro Europa 7 Srl:n,

Prima TV SpA:n,

Sky Italia Srl:n ja

Elemedia SpA:n osallistuessa asian käsittelyyn,

* Oikeudenkäyntikieli: italia.

UNIONIN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja T. von Danwitz sekä tuomarit E. Juhász, C. Vajda, K. Jürimäe (esittelevä tuomari) ja C. Lycourgos,

julkisasiamies: J. Kokott,

kirjaaja: hallintovirkamies X. Lopez Bancalari,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 2.2.2017 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- Persidera SpA, edustajinaan F. Pace, L. Sabelli ja B. Caravita di Toritto, avvocati,
- Italian hallitus, asiamiehenään G. Palmieri, avustajanaan S. Fiorentino, avvocato dello Stato,
- Radiotelevisione italiana SpA (RAI), edustajanaan G. de Vergottini, avvocato,
- Reti Televisive Italiane SpA (RTI), edustajinaan L. Medugno, G. Rossi, I. Perego, G. M. Roberti ja M. Serpone, avvocati,
- Elettronica Industriale SpA, edustajinaan G. Rossi ja L. Medugno, avvocati,
- Slovenian hallitus, asiamiehenään A. Vran,
- Euroopan komissio, asiamiehinään L. Nicolae, L. Malferrari ja G. Braun,

kuultuaan julkisasiamiehen 30.3.2017 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee SEUT 56, SEUT 101, SEUT 102 ja SEUT 106 artiklan, sähköisiä viestintäverkkoja ja -palveluja koskevista valtuutuksista 7.3.2002 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2002/20/EY (valtuutusdirektiivi) (EYVL 2002, L 108, s. 21), sellaisena kuin se on muutettuna 25.11.2009 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2009/140/EY (EUVL 2009, L 337, s. 37) (jäljempänä valtuutusdirektiivi), 3, 5 ja 7 artiklan, sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen yhteisestä sääntelyjärjestelmästä 7.3.2002 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2002/21/EY (puitedirektiivi) (EYVL 2002, L 108, s. 33), sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 2009/140 (jäljempänä puitedirektiivi), 9 artiklan, kilpailusta sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen markkinoilla 16.9.2002 annetun komission direktiivin 2002/77/EY (EYVL 2002, L 249, s. 21) (jäljempänä kilpailudirektiivi) 2 ja 4 artiklan sekä syrjintäkiellon, avoimuuden, vapaan kilpailun, suhteellisuuden, tehokkuuden ja tiedonvälityksen moniarvoisuuden periaatteiden tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa vastakkain ovat yhtäältä Persidera SpA ja toisaalta Autorità per le Garanzie nelle Comunicazioni (viestintäsääntelyviranomainen, Italia; jäljempänä AGCOM) ja Ministero dello Sviluppo Economico delle Infrastrutture e dei Trasporti (talouskehitys-, infrastruktuuri- ja liikenneministeriö, Italia) ja jossa on kyse maanpäällisiin digitaalisiin televisiolähetyksiin tarkoitettujen radiotaajuuksien käyttöoikeuksien myöntämisestä.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

- 3 Sähköisiä viestintäpalveluja, sähköisiä viestintäverkkoja sekä niiden liitännäistoimintoja ja -palveluja koskeva uusi yhteinen lainsäädäntökehys (jäljempänä UYL) koostuu puitedirektiivistä ja neljästä erityisdirektiivistä – joista yksi on valtuutusdirektiivi –, joita on täydennetty kilpailudirektiivillä.

Puitedirektiivi

- 4 Puitedirektiivin 2 artiklan g alakohdan mukaan ”kansallisilla sääntelyviranomaisilla” tarkoitetaan ”elintä tai elimiä, joiden hoidettavaksi jäsenvaltio on antanut tässä direktiivissä tai erityisdirektiiveissä tarkoitetut sääntelytehtävät”. Kyseisen 2 artiklan l alakohdasta ilmenee, että valtuutusdirektiivi on yksi ”erityisdirektiiveistä”.

- 5 Puitedirektiivin 8 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa ja 4 kohdan b alakohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansalliset sääntelyviranomaiset toteuttavat tässä direktiivissä ja erityisdirektiiveissä määritellyt sääntelytehtäviään hoitaessaan kaikki aiheelliset toimenpiteet, joilla pyritään 2, 3 ja 4 kohdassa säädettyihin tavoitteisiin. Toimenpiteiden on oltava oikeasuhteisia näihin tavoitteisiin nähden.

--

4. Kansallisten sääntelyviranomaisten on edistettävä Euroopan unionin kansalaisten etuja muun muassa

--

b) varmistamalla kuluttajille korkeatasoinen suoja – –”

- 6 Puitedirektiivin 9 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Ottaen asianmukaisesti huomioon, että radiotaajuudet ovat julkinen voimavara, jolla on tärkeä yhteiskunnallinen, kulttuurinen ja taloudellinen arvo, jäsenvaltioiden on varmistettava, että sähköisissä viestintäpalveluissa niiden alueella käytettäviä radiotaajuuksia hallinnoidaan tehokkaasti 8 ja 8 a artiklan mukaisesti. Niiden on varmistettava, että toimivaltaiset kansalliset viranomaiset sähköisiin viestintäpalveluihin käytettäviä taajuuksia varatessaan ja yleisvaltuuksia tai yksittäisiä käyttöoikeuksia myöntäessään soveltavat puolueettomia, avoimia, syrjimättömiä ja oikeasuhteisia perusteita.

Jäsenvaltioiden on tätä artiklaa soveltaessaan noudatettava asiaankuuluvia kansainvälisiä sopimuksia, [kansainvälisen televiestintäliiton] radio-ohjesäännöt mukaan lukien, ja ne voivat ottaa huomioon yleiseen etuun liittyviä näkökohtia.

2. Jäsenvaltioiden on edistettävä radiotaajuuksien käytön yhdenmukaistamista [unionissa] ja otettava samalla huomioon tarve varmistaa niiden tehokas käyttö ja pyrittävä saavuttamaan kuluttajia hyödyttäviä mittakaavaetuja ja palvelujen yhteentoimivuutta. Tällöin niiden on toimittava 8 a artiklan sekä päätöksen N:o 676/2002/EY (radiotaajuuspäätös) mukaisesti.”

Valtuutusdirektiivi

7 Valtuutusdirektiivin 3 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Jäsenvaltioiden on taattava vapaus tarjota sähköisiä viestintäverkkoja ja -palveluja tässä direktiivissä vahvistettujen edellytysten mukaisesti. Tämän vuoksi jäsenvaltiot eivät saa estää yritystä tarjoamasta sähköisiä viestintäverkkoja ja -palveluja, ellei tämä ole tarpeen [SEUT 52 artiklan 1 kohdassa] määrätyistä syistä.

2. Sähköisten viestintäverkkojen tai -palvelujen [tarjoamiseen] voidaan [myöntää] ainoastaan yleisvaltuus, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 6 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja erityisvelvollisuuksia tai 5 artiklassa tarkoitettuja käyttöoikeuksia. Asianomaiselta yritykseltä voidaan edellyttää ilmoituksen tekemistä, mutta ei kansallisten sääntelyviranomaisten nimenomaisen päätöksen tai muun hallinnollisen toimenpiteen saamista ennen kuin valtuutukseen perustuvia oikeuksia voidaan käyttää. Yritys voi aloittaa toiminnan tehtyään mahdollisesti edellytettävän ilmoituksen, noudattaen tarvittaessa kuitenkin 5, 6 ja 7 artiklassa olevien, käyttöä koskevista oikeuksista annettujen säännösten soveltamista.

– –”

8 Valtuutusdirektiivin 5 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Jäsenvaltioiden on edistettävä yleisvaltuutuksen alaisten radiotaajuuksien käyttöä. Jäsenvaltiot voivat tarvittaessa myöntää yksittäisiä käyttöoikeuksia

- haitallisten häiriöiden välttämiseksi,
- palvelun teknisen laadun turvaamiseksi,
- taajuuksien tehokkaan käytön varmistamiseksi, tai
- jäsenvaltioiden [unionin] oikeuden mukaisesti määrittelemien yleisen edun mukaisten muiden tavoitteiden saavuttamiseksi.

2. Jos on välttämätöntä myöntää yksittäisiä radiotaajuuksien ja numeroiden käyttöä koskevia oikeuksia, jäsenvaltioiden on myönnettävä tällainen oikeus pyynnöstä kaikille yrityksille, jotka tarjoavat 3 artiklassa tarkoitettuja yleisvaltuutuksen mukaisia palveluja tai verkkoja, jollei tämän direktiivin 6 ja 7 artiklan sekä 11 artiklan 1 kohdan c alakohdan säännöksistä ja muista tällaisten voimavarojen tehokkaan käytön [puitteiden] mukaisesti varmistavista säännöistä muuta johdu.

Radiotaajuuksien ja numeroiden käyttöoikeuksien myöntämismenettelyjen on oltava avoimia, puolueettomia, läpinäkyviä, syrjimättömiä ja oikeasuhteisia ja, radiotaajuuksien osalta, [puitteiden] 9 artiklan säännösten mukaisia, sanotun kuitenkaan rajoittamatta niiden erityisperusteiden ja -menettelyjen soveltamista, joita jäsenvaltiot ovat määritelleet radiotaajuuksien käyttöoikeuksien myöntämiseksi radio- tai televisio-ohjelmien sisältöpalvelujen tarjoajille yleistä etua koskevien tavoitteiden saavuttamiseksi [unionin] oikeuden mukaisesti. Poikkeusta avoimia myöntämismenettelyjä koskevasta vaatimuksesta voidaan soveltaa tapauksissa, joissa radiotaajuuksien yksittäisten käyttöoikeuksien myöntäminen radio- tai televisio-ohjelmien sisältöpalvelujen tarjoajille on tarpeen jäsenvaltioiden [unionin] oikeuden mukaisesti määrittelemän yleisen edun mukaisen tavoitteen saavuttamiseksi.

– –

5. Jäsenvaltiot eivät saa rajoittaa myönnettävien käyttöoikeuksien määrää, paitsi jos tämä on välttämätöntä radiotaajuuksien tehokkaan käytön varmistamiseksi 7 artiklan mukaisesti.

6. Toimivaltaisten kansallisten viranomaisten on varmistettava, että radiotaajuuksia käytetään tehokkaasti ja tosiasiallisesti [puitedirektiivin] 8 artiklan 2 kohdan ja 9 artiklan 2 kohdan mukaisesti. Niiden on varmistettava, ettei radiotaajuuksien käyttöoikeuksien siirto tai kerääminen väärin kilpailua. Tätä varten jäsenvaltiot voivat toteuttaa tarvittavia toimenpiteitä, kuten radiotaajuuksien käyttöoikeuden myyntiin valtuuttaminen tai käyttöoikeuden vuokraaminen.”

- 9 Valtuutusdirektiivin 7 artiklassa, jossa on kyse myönnettävien radiotaajuuksien käyttöoikeuksien määrän rajoittamista koskevasta menettelystä, säädetään seuraavaa:

”1. Jos jäsenvaltio harkitsee, onko myönnettävien radiotaajuuksien käyttöoikeuksien määrää rajoitettava tai onko olemassa olevien oikeuksien kestoja jatkettava muuten kuin näissä oikeuksissa määritettyjen ehtojen mukaisesti, sen on muun muassa:

- a) otettava asianmukaisella tavalla huomioon tarve tarjota käyttäjille mahdollisimman suuri hyöty ja helpottaa kilpailun kehittymistä;

– –

3. Jos radiotaajuuksien käyttöä koskevien oikeuksien myöntämistä on rajoitettava, jäsenvaltioiden on myönnettävä tällaiset oikeudet puolueettomasti, avoimesti, syrjimättömästi ja oikeasuhteisesti valintaperustein. Valintaperusteissa on otettava asianmukaisesti huomioon [puitedirektiivin] 8 artiklan tavoitteiden ja 9 artiklan vaatimusten saavuttaminen.”

Kilpailudirektiivi

- 10 Kilpailudirektiivin 2 artiklassa, joka koskee sähköisten viestintäverkkojen ja sähköisten viestintäpalvelujen yksinoikeuksia ja erityisoikeuksia, säädetään seuraavaa:

”1. Jäsenvaltiot eivät saa myöntää tai pitää voimassa yksin- tai erityisoikeuksia sähköisten viestintäverkkojen perustamiselle ja/tai tarjoamiselle tai yleisesti saatavilla olevien sähköisten viestintäpalvelujen tarjoamiselle.

2. Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että jokaisella yrityksellä on oikeus tarjota sähköisiä viestintäpalveluja tai perustaa, laajentaa taikka tarjota sähköisiä viestintäverkkoja.

– –

4. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että yritykselle sähköisten viestintäpalvelujen tarjoamiseksi tai sähköisten viestintäverkkojen perustamiseksi ja/tai tarjoamiseksi myönnetty yleinen valtuutus sekä tähän liittyvät edellytykset perustuvat puolueettomiin, syrjimättömiin, oikeasuhteisiin ja selkeisiin perusteisiin.

– –”

- 11 Kilpailudirektiivin 4 artiklassa, joka koskee radiotaajuuksien käyttöoikeuksia, säädetään seuraavaa:

”Rajoittamatta kuitenkaan sellaisten erityisten periaatteiden ja menettelyiden soveltamista, joita jäsenvaltiot ovat ottaneet käyttöön myöntääkseen radio- tai televisiolähetysten sisältöpalvelujen tarjoajille radiotaajuuksien käyttöoikeuksia tarkoituksenaan saavuttaa [unionin] oikeuden mukaiset yleishyödylliset tavoitteet:

- 1) Jäsenvaltiot eivät saa myöntää erityis- tai yksinoikeuksia radiotaajuuksien käyttämiseksi sähköisten viestintäpalvelujen tarjoamiseen.
- 2) Radiotaajuuksien myöntämisen sähköisille viestintäpalveluille on perustuttava puolueettomiin, selkeisiin, syrjimättömiin ja oikeasuhteisiin perusteisiin.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

- 12 Pääasia koskee maanpäällisiin digitaalisiin televisiolähetysiin tarkoitettujen radiotaajuuksien jakamista toimijoille, joilla on jo ollut hallussaan analogisia lähetystaajuuksia ja jotka ovat hallinnoineet analogisia kanavia. Digitaaliselle teknologialle on ominaista analogista teknologiaa parempi lähetystehokkuus, koska se mahdollistaa analogisesta teknologiasta poiketen useiden ohjelmien samanaikaisen lähettämisen samalla radiotaajuudella. Näin vapautetut radiotaajuudet merkitsevät taajuusyliäämistä.
- 13 Analogisista digitaalisiin televisiolähetysiin siirtyminen (jäljempänä digitaalisiin lähetysiin siirtyminen) aloitettiin Italiassa, vaikka kyseistä jäsenvaltiota vastaan oli ollut vireillä jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämisen toteutamisesta koskeva menettely vuodesta 2006 alkaen televisiolähetystoiminnan radiotaajuuksien hallinnointia, digitaalisiin lähetysiin siirtymistä ja digitaalisten radiotaajuuksien jakamista koskevan Italian säännösten yhteensoveltuvuudesta puute-, valtuutus- ja kilpailudirektiivien säännösten kanssa. Euroopan komissio huomautti 19.7.2007 päivätyssä perustellussa lausunnossaan lähinnä, että koska kyseisen säännösten mukaan pelkästään toimijat, jotka ovat jo harjoittaneet lähetystoimintaa analogisella tekniikalla, voivat päästä radion ja television digitaalimarkkinoille, kyseisiä toimijoita suojellaan näillä markkinoilla kilpailulta. Italian hallitus toteutti useita toimenpiteitä, jotta mainittu säännöstö olisi yhteensoveltuva unionin oikeuden kanssa.
- 14 AGCOM teki juuri tässä asiayhteydessä 7.4.2009 päätöksen 181/09/CONS, joka muunnettiin myöhemmin laiksi 7.7.2009 annetulla lailla nro 88 (legge n. 88). Kyseisellä päätöksellä AGCOM vahvisti edellytykset maanpäällisten televisioverkkojen täydelliselle digitalisoinnille.
- 15 Mainitussa päätöksessä määrättiin muun muassa 21 sellaisen kansallisen kanavanipun (multiplex) jakamisesta, joilla voidaan yhdistää erilaisia signaaleja yhdeksi datavirraksi ja välittää useita maanpäällisen verkon digitaalitelevisiopalveluja samanaikaisesti. Kyseisten kanavanippujen jakamiseksi uusille toimijoille, sellaisille toimijoille, jotka olivat perustaneet digitaalisia verkkoja, ja sellaisille toimijoille, jotka hallinnoivat jo analogisia verkkoja, kanavaniput luokiteltiin kolmeen ryhmään, jotka oli tarkoitus jakaa erilaisin perustein. Kyseisen päätöksen mukaan yksikään toimija ei voisi valintamenettelyn päätteeksi saada myöskään yli viittä kansallista kanavanippua.
- 16 Pääasian kohteena on vain yksi näistä kolmesta ryhmästä. Kyseinen ryhmä muodostuu kahdeksasta kanavanipusta, jotka on tarkoitettu olemassa olevien analogisten kanavien muuntamiseen digitaalsiksi verkoiksi. Kun otetaan huomioon käytössä olevien digitaalisten radiotaajuuksien lukumäärä, joka oli pienempi kuin analogisten kanavien lukumäärä, päätöksessä 181/09/CONS vahvistettiin niin kutsuttu oikeudenmukainen muuntamisperuste, joka perustui analogisesti lähetettyjen ohjelmien jatkuvuuteen. Päätöksen mukaan jokaiselle analogisen lähetystoiminnan markkinoilla jo toimineelle toimijalle jaetaan ainakin yksi kanavanippu. Tällä perusteella yhtä verkkoa hallinnoiville operaattoreille jaettiin kolme kanavanippua. Viisi kanavanippua jaettiin useita verkkoja hallinnoivien operaattorien kesken. Viimeksi

mainituilta osin Radiotelevisione italiana SpA:lle (RAI) ja Mediasetille, jotka hallinnoivat kumpikin kolmea analogista kanavaa, jaettiin kaksi kanavanippua, kun taas Telecom Italia Media Broadcasting, joka hallinnoi kahta analogista kanavaa, sai yhden kanavanipun.

- 17 Telecom Italia Media Broadcasting nosti Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (Lazio alueen hallintotuomioistuin, Italia) kanteen, jossa vaadittiin kumoamaan viimeksi mainittujen kanavanippujen jakamista koskevat päätökset ja päätökset, joita oli käytetty kyseisten päätösten oikeusperustana. Mainittu yhtiö vaatii kanteessaan, että sillä todetaan olevan oikeus saada ylimääräinen kanavanippu, että toimivaltaiset viranomaiset veloitetaan jakamaan sille kyseinen kanavanippu ja että nämä veloitetaan maksamaan sille vahingonkorvausta.
- 18 Telecom Italia Media Broadcastingin kanne hylättiin tuomiolla nro 1398/2014, minkä jälkeen se valitti tuomiosta ennakkoratkaisua pyytäneeseen tuomioistuimeen.
- 19 Rete A Span tekemän pääomasijoituksen johdosta Telecom Italia Media Broadcastingista tuli asian käsittelyn kuluessa Persidera. Viimeksi mainitulla oli hallussaan käyttöoikeuksia kahteen kansalliseen kanavanippuun. Kyseisen toimen seurauksena Persideralla on viisi kansallista kanavanippua. Sen kohdalla on siis saavutettu tämän tuomion 15 kohdassa mainittu sallittu enimmäismäärä.
- 20 Persidera riitauttaa ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa etenkin sen perusteen, jota sovelletaan muunnettaessa olemassa olevia analogisia kanavia digitaalisiksi verkoiksi. Se vetoaa useisiin unionin oikeuden säännöksiin ja väittää, että yhdenvertaisen kohtelun periaatetta ja suhteellisuusperiaatetta on loukattu. Yhtäältä se katsoo, että siihen on sovellettu 50 prosentin suuruista muuntokerrointa, koska pelkästään yksi kahdesta analogisesta kanavasta on muunnettu digitaalseksi verkoksi, kun taas RAI:hin ja Mediasetiin on sovellettu 66 prosentin suuruista muuntokerrointa, koska kaksi analogista kanavaa kolmesta on muunnettu digitaalisiksi verkoiksi. Toisaalta se arvostelee sitä, että näiden kummankin toimijan osalta muuntamisessa on otettu huomioon laittomasti hallinnoidut kanavat.
- 21 Näissä olosuhteissa Consiglio di Stato (ylin hallintotuomioistuin, Italia) päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:
 - ”1) Ovatko Euroopan unionin oikeus ja erityisesti SEUT 56, SEUT 101, SEUT 102 ja SEUT 106 artikla, [puitedirektiivin] 9 artikla, [valtuutusdirektiivin] 3, 5 ja 7 artikla ja [kilpailudirektiivin] 2 ja 4 artikla sekä syrjintäkiellon, avoimuuden, vapaan kilpailun, suhteellisuuden, tehokkuuden ja tiedonvälityksen moniarvoisuuden periaatteet esteenä sellaiselle kansalliselle säännökselle, jonka nojalla operaattoreille analogisista verkoista digitaalisiin siirryttäessä jaettavien digitaalisten verkkojen lukumäärää määritettäessä otetaan samassa määrin huomioon niin lainmukaisesti hallinnoidut analogiset verkot kuin myös ne analogiset verkot, joiden toiminta on aiemmin ollut kansallisissa säännöksissä, joista puolestaan unionin tuomioistuin tai komissio ovat jo lausuneet, keskittymiselle asetettujen rajoitusten vastaista tai joiden toimintaa on harjoitettu ilman toimilupaa?
 - 2) Ovatko Euroopan unionin oikeus ja erityisesti SEUT 56, SEUT 101, SEUT 102 ja SEUT 106 artikla, [puitedirektiivin] 9 artikla, [valtuutusdirektiivin] 3, 5 ja 7 artikla ja [kilpailudirektiivin] 2 ja 4 artikla sekä syrjintäkiellon, avoimuuden, vapaan kilpailun, suhteellisuuden, tehokkuuden ja tiedonvälityksen moniarvoisuuden periaatteet esteenä sellaiselle kansalliselle säännökselle, jonka nojalla operaattoreille analogisista verkoista digitaalisiin siirryttäessä jaettavien digitaalisten verkkojen lukumäärää määritettäessä otetaan huomioon kaikki millä tavalla tahansa aiemmin hallinnoidut analogiset verkot, myös ne, joiden toiminta on aiemmin ollut kansallisissa säännöksissä, joista puolestaan unionin tuomioistuin tai komissio ovat jo lausuneet, keskittymiselle asetettujen rajoitusten vastaista tai joiden toimintaa on harjoitettu ilman toimilupaa, mikä johtaa

käytännössä siihen, että yhdelle useita verkkoja hallinnoivalle operaattorille jaettujen digitaalisten verkkojen lukumäärää verrattuna niiden verkkojen lukumäärään, joita sillä oli analogisessa järjestelmässä, vähennetään suhteellisesti enemmän kuin sen kilpailijoilta?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Tutkittavaksi ottaminen

- 22 Ensimmäiseksi on todettava Italian hallituksen huomauttavan, että ennakkoratkaisupyyntö koskee hypoteettista ongelmaa, joka ei ole määräävä pääasian ratkaisemisen kannalta. Kyseisen hallituksen mukaan näet pääasian kanteella pyritään saamaan ylimääräinen kanavanippu. Persideran kohdalla on kuitenkin saavutettu viiden kanavanipun sallittu enimmäismäärä.
- 23 Tästä on muistutettava, että SEUT 267 artiklassa käyttöön otetussa unionin tuomioistuimen ja kansallisten tuomioistuinten välisessä yhteistyössä yksinomaan kansallisen tuomioistuimen, jossa asia on vireillä ja joka vastaa annettavasta ratkaisusta, tehtävänä on kunkin asian erityispiirteiden perusteella harkita, onko ennakkoratkaisu tarpeen asian ratkaisemiseksi ja onko sen unionin tuomioistuimelle esittämällä kysymyksillä merkitystä asian kannalta. Jos esitetyt kysymykset koskevat unionin oikeuden tulkintaa, unionin tuomioistuimen on siten lähtökohtaisesti ratkaistava ne (tuomio 6.9.2016, Petruhhin, C-182/15, EU:C:2016:630, 19 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 24 Tämän johdosta olettamana on, että kansallisen tuomioistuimen niiden oikeudellisten seikkojen ja tosiseikkojen perusteella, joiden määrittämisestä se vastaa ja joiden paikkansapitävyyden selvittäminen ei ole unionin tuomioistuimen tehtävä, esittämällä unionin oikeuden tulkintaan liittyvillä kysymyksillä on merkitystä asian ratkaisun kannalta. Unionin tuomioistuin voi jättää tutkimatta kansallisen tuomioistuimen esittämän pyynnön ainoastaan, jos on ilmeistä, että pyydettyä unionin oikeuden tulkittamisella ei ole mitään yhteyttä kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävän asian tosiseikkoihin tai kohteeseen, jos kyseinen ongelma on luonteeltaan hypoteettinen taikka jos unionin tuomioistuimella ei ole tiedossaan niitä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja, jotka ovat tarpeen, jotta se voisi antaa hyödyllisen vastauksen sille esitettyihin kysymyksiin (tuomio 14.4.2016, Polkomtel, C-397/14, EU:C:2016:256, 37 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 13.10.2016, Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej ja Petrotel, C-231/15, EU:C:2016:769, 16 kohta).
- 25 Nyt käsiteltävässä tapauksessa ennakkoratkaisupyyntöstä ilmenee, että Persideran kanteella ei pyritä pelkästään ylimääräisen kanavanipun jakamiseen vaan myös vahingonkorvauksen myöntämiseen. Persidera riitauttaa kuitenkin kanteellaan niiden sääntöjen yhteensoveltuvuuden unionin oikeuden kanssa, joita sovelletaan analogisten kanavien muuntamiseen digitaalisiksi verkoiksi, ja esitetyillä kysymyksillä pyritään nimenomaisesti siihen, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin voi arvioida mainittua yhteensoveltuvuutta ja vahingonkorvausvaatimusta. Tämän perusteella ei ole ilmeisen selvää, että pääasian oikeusriita on hypoteettinen.
- 26 Toiseksi on todettava Italian hallituksen ja Reti Televisive Italiane SpA:n väittävän lähinnä, ettei unionin tuomioistuimella ole tiedossaan niitä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja, jotka ovat tarpeen, jotta se voisi antaa hyödyllisen vastauksen esitettyihin kysymyksiin.
- 27 Tältä osin on huomautettava, että kansalliselle tuomioistuimelle hyödyllisen unionin oikeuden tulkinnan tarve edellyttää, että kansallinen tuomioistuin noudattaa tunnollisesti ennakkoratkaisupyyntöns sisältöä koskevia vaatimuksia, jotka on mainittu nimenomaisesti unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 94 artiklassa, josta ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen oletetaan olevan tietoinen (ks. vastaavasti tuomio 5.7.2016, Ognyanov, C-614/14, EU:C:2016:514, 18 ja 19 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 27.10.2016, Audace ym., C-114/15, EU:C:2016:813, 35 kohta).

- 28 Kuten työjärjestyksen 94 artiklan c alakohdassa todetaan, on siis välttämätöntä, että ennakkoratkaisupyyntöön sisältyy selostus niistä syistä, joiden vuoksi ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin on ryhtynyt tarkastelemaan kysymystä unionin oikeuden tiettyjen säännösten tulkinnasta tai pätevydestä, sekä ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen toteama yhteys kyseisten säännösten ja pääasian oikeudenkäynnissä sovellettavien kansallisen oikeuden säännösten välillä.
- 29 On myös välttämätöntä, että – kuten työjärjestyksen 94 artiklan a alakohdassa määrätään – ennakkoratkaisupyyntönsä itsessään on ainakin selostus niistä tosiseikoista, joihin kysymykset perustuvat. Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan nämä vaatimukset pätevät erityisesti kilpailuoikeuden alalla, jolle on ominaista tosiseikkojen ja oikeudellisten seikkojen monimutkaisuus (ks. vastaavasti tuomio 31.1.2008, Centro Europa 7, C-380/05, EU:C:2008:59, 58 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja määräys 12.12.2013, Umbra Packaging, C-355/13, ei julkaistu, EU:C:2013:867, 23 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 30 Nyt käsiteltävässä tapauksessa on ensimmäiseksi korostettava, että ennakkoratkaisupyyntönsä ei ole mitään selitystä SEUT 56, SEUT 101, SEUT 102 ja SEUT 106 artiklan merkityksellisyydestä pääasian ratkaisemisen kannalta.
- 31 Yhtäältä unionin tuomioistuimelle esitetyistä seikoista ilmenee, että pääasialle ovat ominaisia seikat, jotka kaikki rajoittuvat Italian valtion sisälle. SEUT 56 artiklaa ei kuitenkaan sovelleta tällaiseen tilanteeseen (ks. vastaavasti tuomio 15.11.2016, Ullens de Schooten, C-268/15, EU:C:2016:874, 47 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 32 Toisaalta ennakkoratkaisupyyntönsä ei ole mitään sellaista tosiseikkaa tai oikeudellista seikkaa, jonka avulla olisi mahdollista arvioida sitä, voidaanko – ja missä määrin – analogisia kanavia hallinnoivat pääasiassa kyseessä olevat toimijat luonnehtia SEUT 106 artiklassa tarkoitetuksi yritykseksi ja voidaanko – ja missä määrin – tällaiselle yritykselle myöntää pääasiassa kyseessä olevalla kansallisella säännöstöllä, jota on sovellettu digitaalisiin lähetyksiin siirtymiseen, SEUT 101 ja SEUT 102 artiklan vastaisia erityisoikeuksia.
- 33 Toiseksi on huomautettava, että esitetyt kysymykset perustuvat tosiseikkoja koskevaan oletukseen, jonka mukaan eräitä muuntamisessa huomioon otettuja analogisia kanavia on hallinnoitu sääntöjenvastaisesti tai laittomasti eli keskittymiä koskevien ylärajojen vastaisesti tai ilman toimilupaa. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ei esitä tosin mitään täsmennystä kyseisestä oletuksesta, jonka Italian hallitus sekä Reti Televisive Italiane ja RAI ovat lisäksi riitauttaneet.
- 34 Siitä riippumatta, että tämän tuomion 24 kohdassa mainitun oikeuskäytännön mukaan unionin tuomioistuimen asiana ei ole tarkastaa ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen kuvailemien tosiseikkojen paikkansapitävyyttä, on kuitenkin huomautettava, että esitetyt kysymykset eivät koske kyseessä olevien analogisten kanavien hallinnoinnin sääntöjenmukaisuutta UYL:n kannalta. Nuo kysymykset koskevat näet sitä, voidaanko oletetusti sääntöjenvastaisesti hallinnoidut analogiset kanavat ottaa huomioon samalla tavalla kuin sääntöjenmukaisesti hallinnoidut kanavat niitä digitaalisiksi verkoiksi muunnettaessa. Kuten julkisasiamies on ratkaisuehdotuksensa 37–40 kohdassa korostanut, unionin tuomioistuin voi esittää hyödyllisen vastauksen ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle tämän toimittamaan asiakirja-aineistoon sisältyvien tietojen perusteella ja nojautumalla siihen tosiseikkoja koskevaan oletukseen – jonka pelkästään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin voi tarvittaessa kumota –, että analogisia kanavia on hallinnoitu kansallisen oikeuden ja/tai UYL:n säännösten kannalta sääntöjenvastaisesti tai laittomasti.
- 35 Edellä esitetystä ilmenee, että esitetyt kysymykset on jätettävä tutkimatta siltä osin kuin ne koskevat SEUT 56, SEUT 101, SEUT 102 ja SEUT 106 artiklan tulkintaa.

Asiaratkaisu

- 36 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyrkii kysymyksillään, jotka on tutkittava yhdessä, selvittämään lähinnä, onko puitedirektiivin 9 artiklaa, valtuutusdirektiivin 3, 5 ja 7 artiklaa ja kilpailudirektiivin 2 ja 4 artiklaa sekä syrjintäkiellon periaatetta ja suhteellisuusperiaatetta tulkittava siten, että ne ovat esteenä kansalliselle säännökselle, jossa otetaan olemassa olevia analogisia kanavia digitaalisiksi verkoiksi muunnettaessa huomioon laittomasti hallinnoidut analogiset kanavat ja laillisesti hallinnoidut analogiset kanavat ja jossa kyseisiin kanaviin sovelletaan samaa muuntoperustetta mutta joka johtaa siihen, että jaettujen digitaalisten verkkojen lukumäärä verrattuna hallinnoitujen analogisten kanavien lukumäärään vähenee tietyn toimijan vahingoksi suhteellisesti enemmän kuin sen kilpailijoilla.
- 37 Ensimmäiseksi on huomautettava, että puitedirektiivin 8 artiklassa asetetaan jäsenvaltioille velvollisuus varmistaa, että kansalliset sääntelyviranomaiset toteuttavat kaikki aiheelliset toimenpiteet edistääkseen kilpailua sähköisten viestintäpalvelujen tarjoamisessa ja huolehtivat siitä, ettei kilpailua sähköisen viestinnän alalla vääristetä tai rajoiteta, sekä poistavat jäljellä olevat esteet kyseisten palvelujen unionin laajuiselta tarjonnalta (tuomio 31.1.2008, Centro Europa 7, C-380/05, EU:C:2008:59, 81 kohta; tuomio 3.12.2009, komissio v. Saksa, C-424/07, EU:C:2009:749, 92 kohta ja tuomio 7.11.2013, UPC Nederland, C-518/11, EU:C:2013:709, 50 kohta).
- 38 Kyseisen artiklan 1 kohdan mukaan kansallisten sääntelyviranomaisten on toteutettava puitedirektiivissä ja etenkin valtuutusdirektiivissä määritellyjä sääntelytehtäviään hoitaessaan kaikki aiheelliset toimenpiteet, joilla pyritään niiden mainitun artiklan 2–4 kohdassa määriteltyjen tavoitteiden saavuttamiseen, joita ovat kilpailun edistäminen sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen tarjonnassa, myötävaikuttaminen sisämarkkinoiden kehittymiseen ja unionin kansalaisten etujen edistäminen (ks. vastaavasti tuomio 19.6.2014, TDC, C-556/12, EU:C:2014:2009, 39 kohta ja tuomio 15.9.2016, Koninklijke KPN ym., C-28/15, EU:C:2016:692, 46 kohta).
- 39 Kilpailudirektiivin 4 artiklan 2 kohdan, valtuutusdirektiivin 5 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan ja 7 artiklan 3 kohdan sekä puitedirektiivin 9 artiklan 1 kohdan nojalla radiotaajuuksien käyttöoikeudet on myönnettävä puolueettomin, avoimin, syrjimättömin ja oikeasuhteisin perustein. Oikeasuhteisuutta koskeva vaatimus edellyttää, että kyseiset perusteet ovat omiaan takaamaan niillä tavoitellun päämäärän toteutumisen eikä niillä ylitetä sitä, mikä on tarpeen tämän päämäärän saavuttamiseksi (ks. vastaavasti tuomio 23.4.2015, komissio v. Bulgaria, C-376/13, ei julkaistu, EU:C:2015:266, 65 ja 84 kohta).
- 40 Kuten julkisasiamies on ratkaisuehdotuksensa 47 kohdassa huomauttanut, näitä perusteita on noudatettava paitsi jaettaessa radiotaajuuksia ensimmäisen kerran myös minkä tahansa myöhemmin tapahtuvan jakamisen, käyttöoikeuksien uudistamisen tai – kuten pääasian olosuhteissa – digitaalisiin lähetyksiin siirtymisen yhteydessä toteutettavan radiotaajuuksien muuntamisen yhteydessä.
- 41 Valtuutusdirektiivin 5 artiklan 6 kohdasta ilmenee lopuksi, että kansallisten sääntelyviranomaisten on varmistettava, ettei muun muassa radiotaajuuksien käyttöoikeuksien kerääminen vääristä kilpailua.
- 42 Näistä säännöksistä ilmenee, että UYL perustuu etenkin tehokkaan ja vääristymättömän kilpailun tavoitteeseen, ja sillä pyritään sen edistämiseen ottaen erityisesti huomioon yhdenvertaisen kohtelun periaate ja suhteellisuusperiaate.
- 43 Tässä tarkoituksessa on jo todettu, että UYL:n säännökset, ja erityisesti puitedirektiivin 9 artiklan 1 kohta, valtuutusdirektiivin 5 artiklan 1 kohta ja kilpailudirektiivin 4 artiklan 1 alakohta, ovat esteenä kansallisille toimenpiteille, jotka ovat vaikuttaneet siten, että kansallisten markkinoiden rakenteet ovat jähmettyneet ja että kyseisillä markkinoilla jo toimivien kansallisten toimijoiden asemaa on suojattu, kun uusien toimijoiden pääsy kyseisille markkinoille estetään tai sitä rajoitetaan, jolleivät

kyseiset toimenpiteet ole perusteltavissa yleistä etua koskevilla tavoitteilla ja perustu puolueettomiin, avoiimiin, syrjimättömiin ja oikeasuhteisiin perusteisiin (ks. vastaavasti tuomio 31.1.2008, Centro Europa 7, C-380/05, EU:C:2008:59, 95–107 kohta).

- 44 On katsottava, että UYL:n säännösten vastaista olisi myös se, että markkinoilla jo olevan toimijan hyväksi jatketaan tai vahvistetaan sellaista perusteetonta kilpailuetua, joka on saatu jättämällä noudattamatta lainvastaisia vaatimuksia ja joka on tehokasta ja vääristymätöntä kilpailua koskevan tavoitteen vastainen, estämällä samalla uusien toimijoiden pääsy markkinoille tai rajoittamalla sitä.
- 45 Tästä seuraa, että – kuten julkisasiamies on lähinnä ratkaisuehdotuksensa 70 kohdassa korostanut – UYL:n säännökset ovat esteenä sille, että digitaalisessa muuntamisessa otetaan huomioon laittomasti hallinnoidut analogiset kanavat, jos se johtaa perusteettoman kilpailuedun jatkumiseen tai vahvistamiseen.
- 46 Jotta ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle voidaan antaa hyödyllinen vastaus tilanteessa, jossa kyseinen tuomioistuin katsoisi, että kaikkia kyseessä olevia kanavia on hallinnoitu lainmukaisesti, on toiseksi huomautettava, että yhdenvertaisen kohtelun yleinen periaate unionin oikeuden yleisenä periaatteena edellyttää, että toisiinsa rinnastettavia tilanteita ei kohdella eri tavalla eikä erilaisia tilanteita kohdella samalla tavalla, ellei tällaista kohtelua voida objektiivisesti perustella (ks. tuomio 16.12.2008, Arcelor Atlantique ja Lorraine ym., C-127/07, EU:C:2008:728, 23 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Tilanteiden rinnastettavuus on muun muassa määritettävä ja sitä on arvioitava sen toimen tavoitteen ja tarkoituksen valossa, jolla kyseessä oleva erottelu otetaan käyttöön. Lisäksi on otettava huomioon sen alan periaatteet ja tavoitteet, johon kyseinen toimi kuuluu (ks. vastaavasti tuomio 16.12.2008, Arcelor Atlantique ja Lorraine ym., C-127/07, EU:C:2008:728, 26 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 47 Ensimmäiseksi on huomautettava – kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 53 kohdassa –, että Persideran, RAI:n ja Mediasetin kaltaiset toimijat, jotka ovat hallinnoineet analogisia kanavia Italiassa, ovat lähtökohtaisesti toisiinsa rinnastettavassa tilanteessa, kun kyseisiä kanavia muunnetaan digitaalisiksi verkoiksi digitaaliin lähetyksiin siirtymisen yhteydessä.
- 48 Unionin tuomioistuimelle toimitetuista tiedoista ilmenee toiseksi, että näiden kolmen useita verkkoja hallinnoivan toimijan hallinnoimat analogiset kanavat on muunnettu digitaalisiksi verkoiksi tämän tuomion 16 kohdassa mainitun niin kutsutun oikeudenmukaisen muuntamisperusteen mukaisesti. Ennakkoratkaisupyyntöstä ilmenee siten, että jokaisen toimijan hallinnoimat kanavat on muunnettu yhtä moneksi digitaalseksi verkoksi sen jälkeen, kun niistä on vähennetty yksi kanava. Persideralle, joka hallinnoi kahta analogista kanavaa, on siten jaettu yksi digitaalinen verkko, kun taas RAI ja Mediaset, jotka kumpikin hallinnoivat kolmea analogista kanavaa, ovat molemmat saaneet kaksi digitaalista verkkoa. RAI:n ja Mediasetin tapauksessa muuntosuhde oli toisin sanoen 66,67 prosenttia, koska niille kummallekin jaettiin kolmea analogista kanavaa kohden kaksi digitaalista verkkoa, kun taas Persideran tapauksessa muuntosuhde oli ainoastaan 50 prosenttia, koska Persideralle jaettiin sen kahta analogista kanavaa kohden ainoastaan yksi digitaalinen verkko. Se, että analogisia kanavia poistettiin digitaalisen muuntamisen yhteydessä yhtä suuri määrä eli yksi, on siis kuvastunut sellaisten erilaisten muuntokertoimien soveltamisena, jotka ovat vaikuttaneet haitallisemmin Persideraan kuin RAI:hin ja Mediasetiin.
- 49 Kuten julkisasiamies on ratkaisuehdotuksensa 54–57 kohdassa todennut, tämän perusteella on katsottava, että pääasiassa kyseessä olevan kaltainen kansallinen säännös merkitsee sellaisten kilpailevien toimijoiden erilaista kohtelua, jotka on kuitenkin asetettu toisiinsa rinnastettavaan tilanteeseen.

- 50 Kolmanneksi on todettava, että unionin tuomioistuimelle jätetyistä huomautuksista ilmenee, että niin kutsuttua oikeudenmukaista muuntamisperustetta on perusteltu tarpeella turvata televisiotarjonnan jatkuvuus. Erilainen kohtelu on lisäksi väitetyä johtunut fyysisistä rajoituksista, jotka liittyvät siihen, ettei radiotaajuuksia ole teknisesti mahdollista jakaa.
- 51 Kuten julkisasiamies on ratkaisuehdotuksensa 64 kohdassa todennut, tältä osin on katsottava, että televisiotarjonnan jatkuvuudella pyritään kuluttajansuojaan, joka sisältyy lisäksi nimenomaisesti puitedirektiivin 8 artiklan 4 kohdassa tarkoitettuihin tavoitteisiin. Kansalliset sääntelyviranomaiset voivat ottaa televisiotarjonnan jatkuvuuden tavoitteen huomioon muuntaessaan olemassa olevia analogisia kanavia digitaalisiksi verkoiksi huolehtimalla samalla siitä, että kyseisen muuntamisen yhteydessä otetaan huomioon kaikki puitedirektiivin 8 artiklassa tarkoitettut tavoitteet ja radiotaajuuksien tehokkaan hallinnoinnin tarve, sellaisena kuin sitä edellytetään tuon saman direktiivin 9 artiklan 1 kohdassa.
- 52 Olemassa olevien analogisten kanavien muuntamisella digitaalisiksi verkoiksi voidaan tosin varmistaa sellaisen televisiotarjonnan jatkuvuus, joka on siihen saakka lähetetty analogisen tekniikan avulla.
- 53 Toimenpiteellä, joka johtaisi siihen, että markkinoilla jo oleville toimijoille jaetaan enemmän digitaalisia radiotaajuuksia kuin on riittävää niiden televisiotarjonnan jatkuvuuden turvaamiseksi, ylitettäisiin kuitenkin se, mikä on tarpeen mainitun tavoitteen saavuttamiseksi, ja se olisi siten suhteeton.
- 54 On vielä täsmennettävä, että kansallisten sääntelyviranomaisten on olemassa olevia analogisia kanavia digitaalisiksi verkoiksi muunnettaessa otettava huomioon fyysiset rajoitukset, jotka liittyvät siihen, ettei kyseessä olevia radiotaajuuksia ole teknisesti mahdollista jakaa. Tällaisessa tilanteessa radiotaajuuksien tehokkaan käytön ja hallinnan edistämistä koskeva tavoite, sellaisena kuin siitä säädetään muun muassa puitedirektiivin 8 artiklan 2 kohdan d alakohdassa, voi oikeuttaa murto-osina ilmaistujen tulosten välttämiseksi sen, että digitaalisia verkkoja jaetaan vähemmän tai enemmän hallinnoitujen analogisten kanavien lukumäärään nähden.
- 55 Nyt käsiteltävässä tapauksessa unionin tuomioistuimelle toimitetuista tiedoista ilmenee, että digitaalisella kanavanipulla on mahdollista lähettää viidestä kuuteen kanavaa analogisen lähettämisen laatua vastaavalla laadulla tai lähettää kolme digitaalista HD-kanavaa eli lähettää kehittyneemmällä teknologialla. Kuten julkisasiamies on ratkaisuehdotuksensa 67 kohdassa kuitenkin todennut ja jollei ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tarkastuksesta muuta johdu, on siis ilmeistä, että yksi ainoa kanavanippu olisi voinut olla riittävä, jotta RAI:n ja Mediasetin kaltaiset toimijat voivat turvata kolmen analogisen kanavansa jatkuvuuden vastaavalla laadulla ja että toisen kanavanipun jakamisella ylitettiin se, mikä oli tässä tarkoituksessa tarpeen. Kuten ratkaisuehdotuksen 79 kohdasta ilmenee, radiotaajuuksien jakamattomuuden säilyttäminen ei ilmeisesti myöskään oikeuta riittävällä tavalla pääasiassa kyseessä olevaa erilaista kohtelua, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tarkastettava.
- 56 Kaiken edellä esitetyn perusteella kysymyksiin on vastattava seuraavasti:
- puitedirektiivin 9 artiklaa, valtuutusdirektiivin 3, 5 ja 7 artiklaa sekä kilpailudirektiivin 2 ja 4 artiklaa on tulkittava siten, että ne ovat esteenä kansalliselle säännökselle, jossa otetaan olemassa olevia analogisia kanavia digitaalisiksi verkoiksi muunnettaessa huomioon laittomasti hallinnoidut analogiset kanavat, jos se johtaa perusteettoman kilpailuedun jatkumiseen tai sen vahvistamiseen;
 - syrjintäkiellon periaatetta ja suhteellisuusperiaatetta on tulkittava siten, että ne ovat esteenä kansalliselle säännökselle, joka johtaa saman muuntamisperusteen mukaan siihen, että jaettujen digitaalisten verkkojen lukumäärä verrattuna hallinnoitujen analogisten kanavien lukumäärään vähenee tietyn toimijan vahingoksi suhteellisesti enemmän kuin sen kilpailijoilla, jollei kyseinen säännös ole objektiivisesti perusteltavissa ja oikeasuhteinen tavoitteeseensa nähden. Televisiotarjonnan jatkuvuus on legitiimi tavoite, joka voi oikeuttaa tällaisen erilaisen kohtelun.

Säännöksellä, joka johtaisi siihen, että markkinoilla jo oleville toimijoille jaetaan enemmän digitaalisia radiotaajuuksia kuin on riittävää niiden televisiotarjonnan jatkuvuuden turvaamiseksi, ylitettäisiin kuitenkin se, mikä on tarpeen mainitun tavoitteen saavuttamiseksi, ja se olisi siten suhteeton.

Oikeudenkäyntikulut

- 57 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (neljäs jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

- 1) Sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen yhteisestä sääntelyjärjestelmästä 7.3.2002 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2002/21/EY (puitedirektiivi), sellaisena kuin se on muutettuna 25.11.2009 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2009/140/EY, 9 artiklaa, sähköisiä viestintäverkkoja ja -palveluja koskevista valtuutuksista 7.3.2002 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2002/20/EY (valtuutusdirektiivi), sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 2009/140, 3, 5 ja 7 artiklaa sekä kilpailusta sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen markkinoilla 16.9.2002 annetun komission direktiivin 2002/77/EY 2 ja 4 artiklaa on tulkittava siten, että ne ovat esteenä kansalliselle säännökselle, jossa otetaan olemassa olevia analogisia kanavia digitaalisiksi verkoiksi muunnettaessa huomioon laittomasti hallinnoidut analogiset kanavat, jos se johtaa perusteettoman kilpailuedun jatkumiseen tai sen vahvistamiseen.
- 2) Syrjäntäkiellon periaatetta ja suhteellisuusperiaatetta on tulkittava siten, että ne ovat esteenä kansalliselle säännökselle, joka johtaa saman muuntamisperusteen mukaan siihen, että jaettujen digitaalisten verkkojen lukumäärä verrattuna hallinnoitujen analogisten kanavien lukumäärään vähenee tietyn toimijan vahingoksi suhteellisesti enemmän kuin sen kilpailijoilla, jollei kyseinen säännös ole objektiivisesti perusteltavissa ja oikeasuhteinen tavoitteeseensa nähden. Televisiotarjonnan jatkuvuus on legitiimi tavoite, joka voi oikeuttaa tällaisen erilaisen kohtelun. Säännöksellä, joka johtaisi siihen, että markkinoilla jo oleville toimijoille jaetaan enemmän digitaalisia radiotaajuuksia kuin on riittävää niiden televisiotarjonnan jatkuvuuden turvaamiseksi, ylitettäisiin kuitenkin se, mikä on tarpeen mainitun tavoitteen saavuttamiseksi, ja se olisi siten suhteeton.

Allekirjoitukset